

مشاوره ازدواج

همراه با راهنمای عملی و ابزارهای کاربردی

دکتر اسماعیل صدری

استادیار دانشگاه محقق اردبیلی

پرویز نوری

کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی

۱۳۹۴

سرشناسه	: صدری، اسماعیل، ۱۳۵۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: مشاوره ازدواج: همراه با راهنمای عملی و ابزارهای کاربردی / اسماعیل صدری، پرویز نوری.
مشخصات نشر	: تبریز: هنر اول، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۳۱۰ ص.
شابک	: ۲ - ۳۸ - ۷۴۶۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۳۰۷] - ۳۱۰.
موضوع	: مشاوره ازدواج
موضوع	: مشاوره خانواده
موضوع	: همسرگزینی
شناسه اروده	: نوری، پرویز، ۱۳۶۶ -
رده بندی شنگره	: HQ ۱۰/ص ۵م۴ ۱۳۹۴
رده بندی دیویی	: ۳۰۶۱
شماره کتابشناسی	: ۴۰۷۱۵۳۳

تبریز صندوق پستی: ۱۴۶۸ - ۱۳۸۵ تلفن: ۰۹۱۴۳۰۱۴۱۵۹ honarpub@yahoo.com

عنوان: مشاوره ازدواج

مولفان: اسماعیل صدری / پرویز نوری

ناشر: هنر اول

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰

قطع: وزیری ۳۱۰ صفحه

چاپ و صحافی: مدیران

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-7460-38-2

شابک: ۲ - ۳۸ - ۷۴۶۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸

فهرست

۹	 پیشگفتار
۱۳	 فصل اول: ازدواج و خانواده
۱۳	 اهمیت ازدواج
۱۷	 چرا ازدواج؟
۲۲	 تعریف و خاستگاه خانواده
۲۳	 اهمیت و کارکرد خانواده
۲۴	 الگوی خانواده در فرهنگ ایرانی
۲۵	 دو نظریه در مورد منشأ خانواده
۲۶	 ابعاد خانواده
۲۷	 تعریف مفهوم خویشاوندی (Kinship)
۲۹	 انواع نظام‌های خویشاوندی
۳۳	 فصل دوم: عوامل موثر در زمینه ازدواج
۳۳	 آشنایی
۳۴	 شیوه‌های آشنایی
۳۸	 سوء تفاهم زنان و مردان در آشنایی
۴۰	 فواید آشنایی
۴۱	 محدودیت‌های آشنایی
۴۲	 ده اشتباه در فرایند آشنایی
۴۸	 نقش عوامل اجتماعی
۵۰	 مشاوره ازدواج در رابطه با عوامل اجتماعی
۵۱	 نقش عوامل فرهنگی در ازدواج
۵۱	 دین و مذهب در رابطه با ازدواج
۵۲	 آداب و رسوم در رابطه با ازدواج
۵۴	 لباس پوشیدن و آراستن ظاهر

۵۵	 سنت‌های غیرمعتول در زناشویی
۵۶	 اعتقادات و باورها
۵۶	 نقش عوامل سیاسی
۵۷	 خط فکری و گروه‌های سیاسی در رابطه با ازدواج
۵۸	 مشاوره ازدواج در رابطه با عوامل سیاسی
۵۹	 عوامل اخلاقی و روانی ازدواج
۶۴	 وجوهی از اختلاف‌های زناشویی
۶۷	 واکنش‌های دفاعی زن و مرد
۶۸	 نقش عوامل جسمانی و زنتیکی در ازدواج
۶۸	 ازدواج و رابطه آن با قیافه ظاهری
۶۹	 هوش
۷۰	 سن ازدواج
۷۱	 سن مناسب برای ازدواج
۷۲	 شغل و ازدواج
۷۳	 نگرش شوهر درباره شغل زن
۷۵	 فصل سوم: شرایط لازم برای ازدواج
۷۵	 رشد جسمانی
۷۷	 رشد عقلی
۸۰	 رشد عاطفی
۸۱	 ویژگی‌های افرادی که به بلوغ عاطفی نرسیده‌اند
۸۲	 روش‌هایی برای بهبود بلوغ عاطفی
۸۳	 رشد اجتماعی - سیاسی
۸۴	 خط فکری و گروه‌های سیاسی در رابطه با ازدواج
۸۵	 مشاوره ازدواج در رابطه با عوامل سیاسی
۸۷	 رشد اخلاقی
۸۷	 چگونگی رشد کمالات در زوجها
۹۰	 رشد اقتصادی
۹۰	 پول: یک موضوع تابو
۹۱	 انتظارات غیرواقعی در مورد مسائل مالی
۹۲	 استفاده از پول به منظور قدرت و کنترل

فصل چهارم: نقش عشق در ازدواج..... ۹۵

۹۵.....	انواع عشق.....
۹۸.....	عشق داستان است.....
۱۰۱.....	عشق و خانه‌ی دوران کودکی.....
۱۰۴.....	عشق و روابط اصلی.....
۱۰۵.....	چرا به خانه باز می‌گردیم؟.....
۱۰۷.....	انتخاب عشقی و تکمیل کار ناتمام کودکی.....
۱۱۱.....	تسهیل‌کننده‌ها..... عشق.....
۱۱۲.....	خصوصیات سرد..... عشق.....
۱۱۳.....	عشق ناگهانی.....
۱۱۳.....	عشق آتشین.....
۱۱۴.....	عشق یک‌سویه.....
۱۱۵.....	آگاهی از عشق.....
۱۱۵.....	اظهار عشق.....
۱۱۶.....	اظهار غیر کلامی.....
۱۱۷.....	مردان و اظهار کلامی عشق.....
۱۱۸.....	روبارویی یا عشق.....
۱۱۹.....	جدایی در عشق یک‌سویه و فرود عاطفی.....
۱۲۱.....	جدایی در عشق دو سویه و گروگان‌گیری عاطفی.....
۱۲۱.....	اگر کسی عاشق شما بود اما شما عاشق او نبودید.....
۱۲۷.....	رقابت در عشق.....
۱۲۹.....	مرگ عشق.....
۱۳۰.....	عشق زنده به گور شده.....
۱۳۲.....	زنان و اظهار کلامی عشق.....

فصل پنجم: نظریه‌های جنسی..... ۱۳۵

۱۳۵.....	تأثیرات عوامل جنسی در ازدواج.....
۱۳۷.....	علل شایع افت میل جنسی.....
۱۴۲.....	نظریه فروید.....
۱۴۳.....	نظریه اریک فروم.....
۱۴۴.....	نظریه فرانکل.....

۱۴۵	نظریه مزلو
۱۴۵	نظریه پرلز
۱۴۶	نظریه یونگ
۱۴۶	نظریه آدلر
۱۴۶	نظریه هورنای
۱۴۷	نظریه رشدشناختی
۱۴۷	نظریه یادگیری اجتماعی

فصل ششم: عوامل جنسی و نقش آن در ازدواج ۱۴۹

۱۴۹	شیوه‌های ارتقاء جنسی خوشایند
۱۵۳	تاثیر تغذیه بر تقویت میل جنسی
۱۵۶	پاسخ‌های جنسی انسان
۱۶۱	چرخه پاسخ‌های جنسی
۱۶۶	آناتومی دستگاه تناسلی انسان
۱۷۰	اعمال جنسی زنانه
۱۷۳	دستگاه جنسی مردانه
۱۷۷	ارگاسم در مردان
۱۷۸	بازگشت یا عمل جنسی مجدد
۱۷۹	قاعدگی
۱۸۰	روابط جنسی در دوره قاعدگی
۱۸۱	توصیه‌هایی برای بهداشت قاعدگی
۱۸۳	فعالیت جنسی در دوران بارداری
۱۸۵	تغییرات میل جنسی در دوران بارداری
۱۸۷	مشاوره‌های جنسی در دوران بارداری
۱۹۰	رفتار صحیح در رابطه جنسی

فصل هفتم: دفترچه راهنما؛ آنچه که باید بدانیم: مرد؟ زن؟ ۱۹۷

۱۹۸	دفترچه راهنمای مردان
۲۰۳	راهکارهای پیشگیرانه
۲۰۴	شناخت بیشتر مردان
۲۰۷	مردانی که به دور خود دیوار می‌کشند (مردان کناره‌گیر و بی‌تفاوت)

۲۱۱	هر مردی می‌تواند کج خلق باشد: راهکار چیست؟
۲۱۶	مردان بی‌عاطفه: مردانی که مهربانی کردن را بلد نیستند
۲۲۰	راهکار چیست؟ توصیه‌هایی برای خانم‌هایی که مایلند به قلب شوهرانشان راه پیدا کنند
۲۲۹	دفترچه راهنمای زنان
۲۳۲	ده ویژگی مهم زنان
۲۳۶	زنان نیاز دارند که احساس آرامش و امنیت کنند
۲۴۰	آنچه زن‌ها دوست دارند مردان بدانند
۲۴۴	چه چیزهایی موجب احساس امنیت در زنان می‌شود؟
۲۵۲	عوامل ایجاد احساس ارتباط و نزدیکی در خانم‌ها
۲۵۶	موضوعات بحث خانگی
۲۵۹	بحث دلچسب و دعوا ساز بوا
۲۶۲	مجادله بر سر خانواده طعین
۲۶۵	تحمل کردن راه و رسم زندگی به همسران
۲۶۵	تجربه احساس حقارت در اثر معایب‌های فام‌ها
۲۷۱	هدیه دادن زوجین
۲۷۵	اعیاد و تعطیلات
۲۷۹	خوشبختی و زوج خوشبخت
۲۸۳	چتر حمایتی را بر سر همسران باز نگه دارید

فصل هشتم: مشاوره ازدواج و محتوای جلسات مشاوره ۲۸۷

۲۸۷	مشاوره ازدواج
۲۸۹	علائم هشداردهنده در ازدواج
۲۹۰	ورود به مشاوره ازدواج
۲۹۴	آموزش مهارت‌های ارتباطی
۲۹۶	حل مشکلات و تعارض‌ها
۳۰۱	آموزش روابط زناشویی و جنسی

پیوست‌ها ۳۰۳

۳۰۳	پیوست: ۱
۳۰۷	منابع

پیشگفتار

تشکیل زندگی زناشویی مرحله انتقال دشوار و پیچیده‌ای است. ازدواج مستلزم از نو تعریف کردن افراد برای خود و والدینشان است. زن و مرد در ازدواج نیاز دارند خود را در قالب نقش‌های جدید بپذیرند و این مهم بدون آگاهی از مسائل مربوط به زندگی زناشویی و خصوصیات متفاوت زن و مرد امکان پذیر نیست. پیامبر گرامی اسلام (ص) همسر خوب و شایسته را بزرگ‌ترین نعمت زندگی دانسته‌اند، نه هر همسری را. بنابراین ازدواج‌های موفق مشوق رشد و شکوفایی اشخاص است ولی ازدواج‌هایی که با موفقیت همراه نباشد با مشکلات فراوان از قبیل: بحران، تعارض و تنها گذاشتن طرفین توأم خواهد شد.

یکی از پایه‌های اساسی رشد یافتگی هر جامعه، سلامت خانواده و برخورداری اعضای آن از سلامت روانی است. افرادی که سلامت روانی برخوردارند که ازدواج موفق داشته‌اند بنابراین ازدواج آگاهانه می‌تواند عامل مهمی برای بهیز از خطا و سببی برای سلامت تن و روان باشد یکی از روش‌ها و راه‌حل‌های پیشنهادی برای ازدواج سالم، پایدار و موفق، مشاوره‌های قبل از ازدواج برای زوجین می‌باشد.

مشاوره قبل از ازدواج از ازدواج‌هایی که امکان ناکامی در آنها وجود داشته جلوگیری کرده است به طوری که بیشتر کارشناسان علوم اجتماعی و روان‌شناسی بر ضرورت مشاوره‌ی قبل از ازدواج جوانان تاکید دارند. فرهنگ‌سازی، ترویج و اجاری کردن مشاوره پیش از ازدواج از راهکارهای ضروری برای پیشگیری از ناسازگاری‌های زناشویی است که با نهادینه شدن می‌توان به میزان قابل توجهی از آمار طلاق کاست.

وقتی دختر و پسر تصمیم به ازدواج می‌گیرند در حقیقت خود را گرفتار ارتباطات تنگاتنگ، عاطفی، خانوادگی، اجتماعی، فرهنگی و... می‌کنند و در این میان مشاوره با بکارگیری دانش روان‌شناسی، پزشکی و جامعه‌شناسی بدون غرض می‌کوشد مسیر و موانع موجود در این مسیر را برای زوج‌ها نمایان سازد. زوج‌های جوان از آغاز با دیدی مبهم و محدود وارد زندگی زناشویی می‌شوند و برای خود بنای رویایی و سراسر ایده‌آل تصور می‌کنند و از آنجا که اطلاعات‌شان از امکانات و توانایی‌های یکدیگر بسیار محدود و ناقص است و چه بسا با وهم و خیال خواسته‌اند برای خود دنیایی بسازند، از این رو با آغاز زندگی مشترک، اختلاف سلیقه‌ها و عقیده‌ها شروع شده و زندگی‌شان دستخوش اختلافات زناشویی می‌شود.

امروزه دختران و پسران جوان در آستانه‌ی ازدواج با بهره‌گیری از خدمات مشاوره ازدواج می‌توانند با گام‌های راسخ‌تر، آرامش و اطمینان بیشتری در راه پریچ و خم ازدواج و تشکیل خانواده گام نهند و در نهایت در این امر موفق باشند. متأسفانه بسیاری از ازدواج‌ها بدون مطالعه و آگاهی کافی و از روی احساس و بعضاً از روی ذوق منهای دقت در ابعاد گوناگون اخلاقی، جسمی و روانی صورت می‌گیرد که بعد از تشکیل خانواده موجب ایجاد تعارض‌های زناشویی می‌شود، زن و شوهر به جای مراجعه به مشاور و کم کردن تعارض‌ها، به این مشکلات دامن می‌زنند همین عوامل و بی‌اطلاعی‌ها ضرورت انجام مشاوره را در تمام مراحل ازدواج و تشکیل خانواده دو چندان کرده است.

امروزه ارزش خدمات مشاوره ازدواج و خانواده درمانی نه فقط در درمان کارکردهای غلط و نامطلوب زن و شوهر، که در پیشگیری از بروز بسیاری از نابسامانی‌ها در زندگی زناشویی و حفظ و یا استعصال ویژگی‌های رفتاری مطلوب و شرایط و موقعیت‌های پویا و رشددهنده در زندگی خانواده شناخته شده است. داشتن آگاهی قبل از ازدواج یکی از مهمترین مواردی است که باید بدان پرداخته شود. در این زمینه مشاوره‌های قبل از ازدواج راه‌گشاست چرا که ترکیب و مجموع آگاهی در این زمینه به معیار انتخاب همسر با کمک مشاوران امکان‌پذیر است.

در مجموعه حاضر سعی بر آن شده تا رویکردی آموزشی - کاربردی و درعین حال با نثری ساده و علمی بصورت جامع به بحث و آموزش در زمینه مسائل اساسی مقوله ازدواج پرداخته شود. به همین منظور در کنار تجارب علمی و عملی مولفان، از منابع علمی معتبر خارجی و داخلی در جهت غنی‌سازی کتاب حاضر استفاده گردیده است. طراحی کتاب حاضر، با توجه به خلأ موجود در زمینه منابع آموزشی و کاربردی در حوزه مشاوره ازدواج، بوده است. از این رو با توجه به رویکرد فوق، مجموعه حاضر در هشت فصل تدوین گردیده است.

فصل اول، شامل کلیاتی در زمینه اهمیت ازدواج و نقش الگوی خانوادگی در جهت شکل‌گیری ازدواج در افراد می‌باشد؛ فصل دوم، به فرایند آشنایی زوجین و نقش عوامل اجتماعی، فرهنگی، جسمانی و همچنین اعتقادی زوجین می‌پردازد؛ فصل سوم، به بحث در زمینه شرایط لازم برای ازدواج؛ فصل چهارم، نقش عشق و عواطف در ازدواج؛ فصل پنجم، نظریه‌های عمده جنسی و رویکردهای علمی در مباحث جنسی؛ فصل ششم، آموزش در زمینه مسایل جنسی و نقش آنها در ازدواج و شکل‌گیری خانواده و روابط زوجین؛ فصل هفتم، حاوی یک راهنمای عملی در خصوص جلسات و موضوعات بنیادی در مشاوره ازدواج برای مشاوران

و روان‌شناسان؛ فصل هشتم، که فصل پایانی کتاب است، حاوی برخی ابزارها و پرسشنامه‌ها در جهت سنجش میزان آمادگی و ویژگی‌های زوجین برای ازدواج است. البته پوشیده نیست که مجموعه حاضر، با توجه به طیف گسترده مسائل و نیازمندی‌های موجود در زمینه ازدواج و مشاوره ازدواج، کاستی‌های چندی را در برخواهد داشت که برای برطرف کردن آنها، دیدگاه‌ها و پیشنهادات خوانندگان عزیز، راه‌گشا خواهد بود. در پایان لازم است که از ویراستار ادبی کتاب حاضر، استاد عزیز جناب موسی آهنگری که ما را در زمینه تالیف کتاب و گردآوری مطالب یاری رساندند، صمیمانه قدردانی نماییم.

دکتر اسماعیل صدری

پرویز نوری

زمستان - ۹۴